

L'Europe sociale : quelles politiques, quels modèles, quels syndicalismes / Jacques Freyssinet // *Rev. IRES.* - 2018, nr 3 ; 2019, nr 1, s. 7-38, tab. bibliogr summ.

Europa socjalna: jakie polityki, jakie modele, jakie związki zawodowe?

Pojęcie *Europa socjalna*, podobnie jak *europejski model społeczny* lub *europejski dialog społeczny*, są przedmiotem niewyczerpanych kontrowersji. Sformułowanie Europa socjalna ujawnia sprzeczności, po pierwsze między instytucjami wspólnotowymi a państwami członkowskimi, po drugie między różnymi państwami członkowskimi, a przede wszystkim między pracodawcami a związkami zawodowymi. Konflikty, sojusze, kompromisy między wieloma podmiotami doprowadziły do powstania historycznego wzorca obejmującego okresy optymizmu i symptomy wyczerpania. Powyższym nieciągłościom towarzyszy powolne tworzenie się instytucji i norm, skłaniające do zastanowienia się nad specyfiką europejskiego modelu społecznego. W obliczu tego rozwoju związki doświadczają powolnych zmian, czasem konfliktowych, w zakresie definiowania swoich strategii, jak również sposobów budowania wzorca europejskiego gracza związkowego. Autor opisuje poszczególne etapy istnienia Unii Europejskiej od powstania Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w 1957 r. do czasów współczesnych z uwzględnieniem instytucji europejskich i graczy społecznych w odniesieniu do europejskiego modelu społecznego. Uważa, że konfrontację strategii podmiotów politycznych, gospodarczych i społecznych na temat istnienia i treści społecznego wymiaru konstrukcji europejskiej można zrozumieć tylko w konkretnych kontekstach historycznych. Nie będąc w stanie prześledzić często chaotycznej ewolucji, trwającej na przestrzeni ponad 60 lat, autor uprzywilejowuje analizę trzech etapów, które pozwalają podkreślić pochodzenie i charakter sprzeczności: po pierwsze, utworzenie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, potem okres od Jednolitego Aktu (1986) do Traktatu z Maastricht (1992), wreszcie regresywną ewolucję po zerwaniu w 2005 roku.